

[Kirkeministeren]

lutherske kirke er den danske folkekirke, og at den som sådan skal understøttes af staten. Man har endvidere bedt regeringen oplyse folketingset om de generelle retningslinjer for dens kirkepolitik.

Som det fremgår af motiveringen, er baggrunden for forespørgslen en bekymring for, at regeringen ikke skal leve op til grundlovens krav. Denne bekymring begrundes i den omstændighed, at ministeriet ikke har set sig i stand til at give tilskud til en nyoversættelse af Det gamle Testamente.

Der er et par ting, jeg godt indledningsvis vil slå fast. Den første er, at der er religionsfrihed i dette land, samtidig med at der ikke er ligestilling imellem de forskellige religioner og trossamfund i landet. Grundloven tillægger nemlig folkekirken en privilegeret stilling igennem bestemmelsen i § 4, som fastslår, at folkekirken skal understøttes af staten.

Jeg vil gerne prøve at komme med lidt historisk baggrund for, at vi er på dette stadium.

I 1849 var der et par forfatningsmæssige spørgsmål i forbindelse med de kirkelige forhold, som voldte grundlovgiverne visse problemer. Man har imidlertid fundet én ting sikker, og det er, at allerede den omstændighed, at næsten hele befolkningen tilhørte det evangelisk-lutherske trossamfund, begrundede, at dette kirkesamfund skulle indtage en særstilling. Det er sådan set motiveringen for, at folkekirken har denne særstilling.

Jeg bør også understrege, at der i de statsretlige fremstillinger er enighed om, at der ved understøttelse fra staten er tænkt på understøttelse i vid forstand, omfattende såvel åndelig og kulturel som materiel, altså økonomisk, støtte, og sådan er bestemmelsen blevet forstået i praksis.

Da denne forespørgsel er rejst på baggrund af et afslag om økonomisk støtte, finder jeg det naturligt, at min redegørelse særligt koncentrerer omkring den økonomiske støtte til folkekirken.

Statens støtte til folkekirken er begrundet i mere end blot den omstændighed, at størstedelen af befolkningen hører til dette trossamfund. Også andet grundlag, navnlig lovgivningen i dette århundredes begyndelse, kan motivere en støtte fra staten. Det er nærmest et erstatningssynspunkt, kunne man sige, der hviler på den betragtning, at der ved denne

lovgivning er gennemført en række foranstaltninger, som har reduceret folkekirkens indtægtskilder særdeles væsentligt. Det gælder således f. eks. loven fra 1903 om afløsning af tienden, endvidere loven fra 1918 om afløsning af grundbyrder, ligesom det gælder loven af 1919 om udstykning af præstegårdsjorder. Her er der reelt tale om, at staten har inddraget et meget væsentligt eksistensgrundlag for folkekirken, og et vist erstatningssynspunkt må således kunne gøres gældende som begrundelse for statens støtte til folkekirken.

Man kan også henvise til, at kirken aflaster samfundet for ikke helt ubetydelige udgiftsbeløb ved at varetage en del funktioner, som ellers tillægges staten eller kommunerne. Jeg tænker i denne forbindelse på begravelsesvæsen, civilregistrering og vedligeholdelse af de mange middelalderkirker og kirker i øvrigt.

Det er kun en del af de i denne tid faldende udgifter, der dækkes ved tilskud af staten. Jeg skal prøve at beskrive udviklingen ved at nævne et par tal. I 1974-75 udgjorde folkekirkens totale udgifter 775 mill. kr. Heraf afholdt statskassen 19,4 pct.; ligningen på folkekirkens medlemmer androg 74,8 pct. og renteindtægt m. v. 5,8 pct. De tilsvarende tal for 1979 var 1.374 mill. kr. i alt, svarende til en statsudgift på 15,6 pct., en ligning på folkekirkens medlemmer på 78,8 pct. og 5,6 pct. i renteindtægter.

Den stedfundne reduktion af kirkeministeriets budgetrammer i de senere år er navnlig sket i forbindelse med bestræbelserne for at gennemføre generelle besparelser på statsbudgettet. Men da størstedelen af udgifterne på kirkeministeriets budget på finansloven består af lovbundne tilskud, har en imødekommelse af de nævnte generelle sparekrav kun været mulig, idet kirkeministeriet løbende har udfoldet store bestræbelser for at holde budgettet nede. Dette er sket f. eks. ved at overflytte nogle af udgifterne til den kirkelige ligning eller ved helt at indstille ydelser af tilskud til bestemte formål.

Jeg kan her nævne, at statstilskud til driften af Løgumkloster kirke er inddraget, nogle stillinger for sømandspræster i udlandet er inddraget, og selv byggeaktiviteten i forbindelse med Dansk Kirke i Udlandets arbejde i Sydslesvig er blevet reduceret, og der ydes ikke længere tilskud til opførelse af nye kir-